

NOVES RURALITATS

MARIONA FERRER I FORNELLS
VILAMALLA / VULPELLAC

Cabanes és un poble de l'Alt Empordà que no arriba a mil habitants. I és també el poble on va néixer el 2015 un univers de joc que des de llavors no ha parat de créixer fins a exportar el 90% de la producció fora de l'Estat, a un total de 62 països de tot el món. La gallina dels ous d'or són unes petites peces de fusta de colors vius pintades artesanalment amb tints naturals a base d'aigua. Cubs i gobelets, rodets, monedes, anelles, bols, bales... Però sobretot els emblemàtics nins: unes figuretes sense cara ni roba amb la intenció de representar totes les que hi vulgui posar l'infant. "M'obsessiona la poca informació. Posar-ho difícil als nens perquè puguin connectar amb el seu desig interior", explica Casiana Monczar, cofundadora de Grapat, a la nova seu de 2.700 m² al polígon de Vilamalla, que dona feina a vint persones.

L'empresa ha crescut molt en gairebé vuit anys, sobretot durant la pandèmia –el creixement va ser d'un 130%–, però no vol deixar de ser el negoci familiar que va néixer

Materials desestructurats
No hi ha instruccions: "Ho posem difícil perquè el nen connecti amb el desig intern"

al paller de la casa de la família de Jordi Soler, l'altre cofundador, a Cabanes. La parella formada per Monczar i Soler va decidir traslladar-se de la ciutat al camp després del naixement del seu segon fill, en Tomàs. Però tot s'havia començat a remoure amb el naixement de la primogènita.

"Vam començar a detectar que alguna cosa anava malament. I així vam decidir posar un tàper sobre la rentadora amb totes les joguines comercials que veïem que la Lola no volia", recorda Monczar. Va ser llavors quan va començar a buscar projectes d'escola lliure i aviat va decidir deixar la feina de publicitat i producció que havia fet durant dues dècades a Barcelona i instal·lar-se a viure a Cabanes, mentre Soler pujava i baixava a la capital.

Els nins de fusta que viatgen de l'Empordà a 62 països

L'empresa Grapat és el 'tercer fill' d'una família que ha creat un univers de joc anant a viure a un poble

Jordi Soler i Casiana Monczar, propietaris de Grapat, al taller de Vilamalla. NUNO PERESTRELO

Si no fos per aquesta mudança, segurament Grapat no hauria nascut mai. Monczar recorda que el canvi, al principi, va ser molt difícil. "La tramuntana em tombava el nen!", exclama. I les nits eren negres com mai les havia vist. S'hi sumava un silenci sepulcral impossible a les ciutats. A més, no tenia clar cap a quina direcció anava el seu projecte de vida. Preguntant-se què podia fer a Cabanes, el rum-rum que portava dins des del naixement de la Lola va aflorar. Amb cera d'abelles va començar a modelar els prototips de l'empresa que després van batejar amb el nom de Grapat. La idea va ser que "amb un grapat de peces les nenes i els nens poden jugar a meravelles". Soler finalment va sumar-se al projecte com a gerent; Monczar n'és la directora artística.

L'amenaça de les còpies

L'ànima de Grapat és la natura, i la fusta és l'element principal dels seus productes. Tota prové de boscos sostenibles europeus. Reivindiquen sobretot els productes de proximitat: "No he entès mai la febre per fer-ho tot a fora. Tot el que facis aquí et retorna", diu Soler. Però si en una cosa es posa l'èmfasi és en el color. Cada peça es tenyeix a mà a Vulpellac amb tints naturals. La feina és artesanal: cada peça es toca fins a disset cops i té un procés maduratiu de tres mesos. Això fa que cada peça sigui única.

Monczar expressa la preocupació per les còpies i com any a any es troben productes exactament iguals que provenen de la Xina. Per lluitar-hi, des de la simplicitat, han sofisticat cada vegada més els seus materials, fent-los únics, amb més tirades de col·leccionista. Tot i ser pensades per als infants, també tenen

Fabricació

Cada peça es pinta a mà: es toca fins a 17 cops i té un procés maduratiu de 3 mesos

adeptes entre els adults. Durant la campanya de Nadal, per exemple, se'ls va exhaurir el calendari d'Advent. Una cosa semblant els va passar durant la pandèmia: no donaven a l'abast. Tot i que no venen directament el producte, sinó que el distribueixen a botigues, van notar un boom bestial. Llavors encara tenien el taller a casa seva a Cabanes i l'equip treballava en quatre espais diferents. "Fins i tot hi havia gent fent els controls de qualitat a casa la iaia", explica Soler.

El cas de Grapat no és aïllat a Catalunya, que representa el 60% de les exportacions de joguines i consoles de l'Estat. Segons càlculs d'Acció, les vendes a Catalunya d'aquests productes han augmentat un 7% des d'abans de la pandèmia. França és la primera destinació de les joguines catalanes, a més de la meitat del total (50,7%). En els últims anys han proliferat les empreses que opten pels productes sostenibles i que s'inspiren en pedagogies com la Waldorf i la Pickler, amb la mirada posada en l'educació i el joc lliure, com el cas de Grapat.

Tell Fusta: parir un fill i molts espais de joc

Tenir com a tercer fill una botiga de joguines és el que comparteixen les parelles al darrere de Grapat i Tell Fusta. A més de viure a l'Empordà. Fundada a Torroella de Montgrí, però amb el taller a Vulpellac (Baix Empordà), Tell Fusta és el projecte de Jordina Costa i Carles Frigola, que porta el nom del seu primer fill. A diferència de l'empresa creada a Cabanes –que importa la fusta d'altres països europeus–, Tell Fusta és una fusteria. Van néixer el 2014 amb l'objectiu d'oferir un material de joc de qualitat.

"El projecte va néixer amb la panxa", explica Costa, quan va decidir deixar la feina. A mesura que en Tell creixia, van descobrir el món de la pedagogia Pickler. És quan es van decidir a construir estructures i vendre-les, però també a crear espais de joc i tallers. Així es van unir les tres potes del negoci: la fusteria, la botiga de materials i els espais de joc. N'acaben de crear un per a la nova llibreria del Barri Vell de Girona, les Voltes Educa, i han eixamplat els productes amb una col·laboració amb la dibuixant Pilarín Bayés sobre l'univers del conte d'en Patufet.

NUNO PERESTRELO